

ОХРИДСКИ ПРОЛОГ, СВЕТОГ ВЛАДИКЕ НИКОЛАЈА ВЕЛИМИРОВИЋА, ЗА

1. јул по јулијанском календару

1. Св. муч. Козма и Дамјан. Безмездни лекари и чудотворци. Ова двојица светитеља беху рођена браћа, родом из Рима, као деца крштени и у хришћанском духу васпитани. Имађаху велику благодат од Бога, да лече људе и животиње од сваке болести и муке, и то обично полагањем руку. За свој труд нису тражили никакве награде, само су захтевали од болесника да верују у Христа Господа. Наследивши велико имање, они су га милостиво раздавали бедним и невољним. У то време цароваше у Риму цар Карин. Пред њега доведу гонитељи хришћанства ову свету браћу, оковану у ланце. После дугог испитивања цар им нареди да се одрекну Христа и принесу жртве идолима. Но Козма и Дамјан не само не послушаше цара него га још саветоваху да он одступи од мртвих идола и да призна јединога истинитога Бога. „Наш Бог није створен, но Он је Створитељ свега, а твоји су богови измишљотине људске и дело руку уметника. И кад не би било уметника да вам направе богове, ви се не би имали коме клањати.“ После чуда учињенога над самим царем, – јер га чудесно исцелише од тешког недуга – цар и сам изјави своју веру у Христа и отпусти браћу свету с миром. И они продужише славити Христа Бога и исцељивати болне, и беху сами од народа прослављани на све стране. Позавиди им на слави неки лекар, негдашњи учитељ њихов, и под изговором да беру лековите траве изведе их у планину и поби камењем. Чесно пострадаше за веру Христову 284 год. Њихов спомен поста трајан у цркви на земљи, а њихове душе преселише се у царство Господа, да вечно живе у слави и радости.

2. Преп. Петар патриције. Овај светитељ беше Цариградски племић и војвода у време цара Никифора. У једноме рату с Бугарима цар Никифор би убијен, а Петар са 50 војвода и кнежева грчких заробљен и бачен у тамницу. Из тамнице чудесно ослобођен св. Јованом Богословом. Тада он презре сву светску славу, остави жену и сина, и удаљи се на гору Олимп, где се као монах и ученик св. Јоаникија Великог подвизавао 34 год. По смрти

жене и сина настани се у Цариграду, где у посту и молитви проведе још 8 година и упокоји се у Господу 865 год. у 77 год. свога живота.

3. Св. муч. Потит. Тринаестогодишњи дечак, родом из Сардиније. Претрпевши многе муке за Христа и од свога оца и од државних гонитеља хришћанства, Потит би посечен мачем у време цара Антонина (138.-161.) исцеливши пре тога и крстивши кћер цареву Агнију.

Младога Потита родитељ запита:
– Кад је твоја вера тако истинита,
да ли би ти за њу и свој живот дао?
Одговара Потит: Спас је обећао
Сваког Свога верног силом опасати,
Да би за Њег' мог'о лако пострадали;
Те се надам и ја, и верујем много,
Да би за свог Христа пострадали мог'о.
Та мој Бог је, оче, велики и славан,
Чудесан и моћан, жив и живодаван.
Он Давиду младом поможе у рату
Те одруби главу страшном Голијату;
Он ће са мношћем бити на страдалном путу
Те ћу моћи поднет' смрт црну и љуту. –
Кад то Гилас отац зачуо од сина,
Као да се напи божанскога вина,
Па узвикну громко: где су моја лета!
Гле, истину дознах од једног детета!
Па крштење прими, у верне с' уврсти,
А мученик Потит – и крвљу се крсти.

РАСУЂИВАЊЕ

Везу између овога и онога света хришћани показују и молитвом и милостињом за умрле. Црква у овом и црква у оном свету једна је црква, једно тело, једно биће, као што корен дрвета испод земље чини један организам са стаблони гранама дрвета над земљом. Отуда је јасно, како ми, сачињавајући цркву на земљи, можемо добити помоћ од светитеља и праведника из небеске цркве, као и то како умрли грешници у оном свету могу добити помоћ од нас на земљи. Св. Атанасије вели: „као што бива са вином затвореним у

бурету, које кад цвета виноград у пољу осећа то, те и само (вино) цвета заједно с њим, тако је и душама грешника: оне добијају неко олакшање од бескрвне жртве, принесене за њих, и од милостиње“, учињене за њихов покој. Св. Јефрем Сирин наводи исти тај пример с вином и виноградом, па закључује: „и тако, кад и међу растињем постоји таква међусобна саосетљивост, то није ли за умрле још више осетна молитва и жртва?“

СОЗЕРЦАЊЕ

Да созерцавам чудесно претварање воде у вино (Јов.2), и то:

1. како Господ у Кани на свадби претвори воду у вино:
2. како и моја душа, ако се венча са Господом живим, претвара своју земаљску воденост у божанско пиће.

БЕСЕДА

о томе како треба да се радујемо Христу

*Којему (Христу) радујте се,
премда сте сад мало, гдје је потребно,
жалосни у различнијем напастима. (I Пет. 1, 6)*

Тако говори апостол Петар, свети, чији је живот био испуњен многим напастима и честим жалостима. Тако говори човек, који је оставио дом и чељад своју и пошао за Христом; који је ради Христа претрпео многе муке: од глади, од жеђи, од Јевреја, од Римљана, од лажних пророка, од сурових незнабожаца, и који је најзад на крсту распет, све ради Христа Господа. Он који је у овом животу био немилосрдно бичеван великим жалостима и великим напастима, саветује нас, да се радујемо Христу, да би та радост прогутала све наше сразмерно малене жалости и напасти. Али зашто, браћо, да се радујемо Христу? Зато што нам Он откри и показа стварност највећих и најлепших нада и снова рода људског: откри нам Бога једнога, живога, свемоћнога, свемудрога и свемилостивога, и даде нам право да се зовемо синовима Његовим; откри нам и показа живот бесмртни и вечни, живот несравњено бољи од овога живота на земљи; откри нам царство духовно, царство ангела и праведника, царство сваког добра, светлости истине и правде;

откри нам и показа циљ нашег битисања овде на земљи и смисао свих наших трудова и патњи у овом временом животу; откри нам океан радости небеске, према коме су све наше жалости и напасти као капље мутне воде, које не могу тај океан да замуће.

О браћо, колика нас радост чека! О браћо, како малену цену тражи од нас Господ, да купимо ту радост, у којој се ангели купају и у којој праведници пливају! Само да испунимо неколико Његових кратких заповести – то је сва цена!

О Господе Исусе, пречудни изворе радости, поносе наш и дико наша, славо и хвало наша, стави прст Твој на уста наша, и не допусти, да нас мутне капље жалости и напасти отрују. Теби слава и хвала вавек. Амин.